

e-book

rechten bij een staking

JUNI 2022

STAKINGSRECHT

zonder stakingsrecht worden stakers stakkers

Wat zijn mijn/ onze rechten en plichten bij staking?

Niemand staakt voor zijn plezier. Staken is altijd het laatste redmiddel. Als alle andere middelen niet geholpen hebben. Misschien zit je met vragen over wat er gebeurt als je staakt? Mogelijk is het zelfs je eerste keer? Daarom zetten we voor jou een aantal zaken op een rij.

Mag ik staken?

Ja. Het stakingsrecht is een basisrecht. Het Europees Sociaal Handvest van de Raad van Europa (dat ondertekend werd door België) erkent uitdrukkelijk het stakingsrecht.

“Artikel 6.4: het recht van werknemers en werkgevers op collectief optreden in gevallen van belangengeschillen, met inbegrip van het stakingsrecht, behoudens verplichtingen uit hoofde van reeds eerder gesloten collectieve arbeidsovereenkomsten.”

Staken is dus geen misdrijf, het is een recht.

Meer nog. Het Hof van Beroep van Luik (14 januari 2010) stelde: “Dat bedrijven en werknemers hinder ondervinden van het stakingsrecht maakt inherent deel uit van het stakingsrecht zelf. Zoals ook stakingspiketten inherent deel uitmaken van de uitoefening van het stakingsrecht.”

Deelname aan een staking kan nooit een reden zijn tot ontslag.

Mag ik deel uitmaken van een 'stakingspiket'?

Ja, ook dat mag. Volgens de rechtspraak van de Internationale Arbeidsorganisatie, mag “het feit deel te nemen aan een stakingspiket en het met overtuiging doch vredelievend aanzetten van de andere werknemers om niet naar hun werkplek te gaan niet beschouwd worden als een illegale actie”. Het piket is onvoorwaardelijk verbonden met het stakingsrecht. De plaats waar het piket wordt opgezet is vrij en mag dus ook op het bedrijfsterrein. Meer nog, je zet het best zo dicht mogelijk bij de werkvloer.

Nochtans wordt dit recht door individuele werkgevers en werkgeversfederaties regelmatig in vraag gesteld.

ENKELE TIPS VOOR EEN STAKINGSPIKET

- > Ten aanzien van werkwilligen: altijd blijven praten en de reden van de staking uiteenzetten. Probeer zoveel mogelijk mensen ervan te overtuigen om zich bij de staking aan te sluiten. Het verhinderen van werkwilligen om te werken daarentegen moet vermeden worden.
- > Kalm blijven en provocaties vanwege de directie en niet-stakende collega's negeren. Lawaai maken kan echter perfect vreedzaam gebeuren.
- > Om tussenkomsten door de politie te vermijden kan het handig zijn om vooraf contact op te nemen met de burgemeester. Een aanhouding kan enkel gebeuren in situaties van absolute noodzaak, strafrechtelijke feiten of om de openbare orde te bewaken. Een stakingspiket valt daar niet onder.
- > Breng je secretaris onmiddellijk op de hoogte van elk incident of elke ontwikkeling (deurwaarder, opeising, aankomst politie, ...).
- > Vermijd te allen tijde fysiek of verbaal geweld. Zoals gezegd moet een stakingspiket vastberaden, maar vreedzaam zijn.
- > Vermijd het volstrekt nutteloos beschadigen van bedrijven (installaties beschadigen, goederen vernietigen, gebouwen of meubilair beschadigen, ...).

Mag ik deel uitmaken van een 'wegblokkade'?

Het verstoren van het verkeer op de openbare weg doe je best enkel in uitzonderlijke omstandigheden. Bedenk dat vanuit het oogpunt van de openbare ordehandhaving de overheid in dergelijke gevallen altijd kan ingrijpen.

ENKELE TIPS

> De vakbondssecretaris/bestendige informeerde best op voorhand de politie/burgemeester van de voorgenomen actie en overlegt over de praktische modaliteiten.

- > Vermijd een totale blokkade, kies veeleer voor een filterblokkade met uitdeling van pamfletten om de automobilisten/voorbijgangers te overtuigen van je actie.
- > Wees waakzaam en zorg ervoor dat de hulpdiensten (ambulances, brandweer ...) en artsen te allen tijde ongehinderd kunnen passeren.

Wat moeten we doen als een gerechtsdeurwaarder aan het piket verschijnt?

Een gerechtsdeurwaarder is een ambtenaar die door de staat gemachtigd is om gerechtelijke beslissingen officieel mede te delen en toe zien op de naleving ervan.

In ons geval heeft een gerechtsdeurwaarder dus een dubbele opdracht:

- de personen die op een piket aanwezig zijn in kennis stellen van het bevel van de rechter om vrije toegang te verlenen tot het bedrijf. Dit is doorgaans het gevolg van een bevelschrift op eenzijdig verzoekschrift: een uitzonderlijke procedure waarbij een persoon aan een rechter vraagt om dringend een einde te maken aan de aantasting van zijn rechten. De rechter beslist dan zonder naar de argumenten van de tegenpartij te luisteren. In ons geval beslist de rechter op vraag van de werkgever zonder naar de argumenten van de vakbond te luisteren;
- de beslissing van de rechter laten uitvoeren.

De gerechtsdeurwaarder kan vergezeld worden van politieagenten. Het is echter niet hun taak om de opdrachten van de deurwaarder uit te voeren. Concreet mogen agenten je identiteit opvragen maar die niet doorgeven aan de gerechtsdeurwaarder gezien jouw recht op privacy.

HOE REAGEREN TEN AANZIEN VAN DE GERECHTSDEURWAARDER?

- De deurwaarder kan en zal waarschijnlijk naar je identiteit vragen, maar hij kan je niet verplichten om je identiteit bekend te maken. Enkel de politie kan dat. Maar ze moeten wel een reden hebben, bijv. ordeverstoring. Deelname aan een piket is geen voldoende reden.
- Als je verzonnen gegevens opgeeft, zoals "Ik heet 'Koopkracht' en ik woon op het adres van het VBO", dan moet hij het daarmee doen. Al zal hij waarschijnlijk dan naar een ander lid van de stakerspost gaan.
- Verwittig je vakbondssecretaris om een kopie van het bevelschrift in ontvangst te nemen. Als er geen vakbondssecretaris aanwezig is, kan een lid van de delegatie ingeschakeld worden. In dat geval breng je best de secretaris zo snel mogelijk op de hoogte. Het bevelschrift vermeldt of de deurwaarder een beroep op de politie kan doen.
- Is er politie aanwezig, probeer hen ervan te overtuigen om in het PV op te nemen dat het piket vreedzaam is. Een verklaring afleggen kan nooit verplicht worden. Als dit in het kader van een (administratieve) aanhouding is, heb je voorafgaandelijk aan de ondervraging recht op een (pro-deo-)advocaat.
- Vermijd provocaties en ga er ook niet op in.

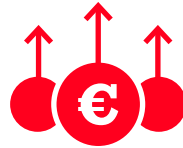
JE BENT AANGEHOUDEN:

1. Vraag naar het aanhoudingsregister. Dat is immers de start van de termijn waarbinnen je maximaal kunt aangehouden worden.
2. In het geval van een administratieve aanhouding is dit bijv. maximaal 12u. Een gerechtelijke aanhouding kan enkel bij verdenking van zware strafrechtelijke feiten (min. 1 jaar gevangenisstraf dus bij misdaden of wanbedrijven) en kan maximaal 48u duren. Dit moet binnen de 48u ook worden betekend en kan enkel strekken tot voorlopige inhechtenisname. Ook indien je eerst administratief werd aangehouden, blijft de termijn van aanhouding maximaal 48u.
3. Je hebt steeds recht op bijstand door een derde. Oefen je recht op bijstand door een advocaat uit (Salduz-arrest) indien je gerechtelijk bent aangehouden.
4. Je hebt recht op medische bijstand op jouw kosten door een arts van jouw keuze.
5. Je bent nooit verplicht om een verklaring af te leggen. Doe je dat toch ben je niet verplicht die te ondertekenen. Laat zeker noteren dat het een belangenconflict betreft en dat je gebruik maakt van je grondrecht op collectieve actie en je je aanhouding dus als wederrechtelijk beschouwt.

Kan mijn baas mij ontslaan omdat ik staak?

Neen. Deelname aan een staking kan nooit een reden zijn tot ontslag. De werkgever mag een arbeidscontract niet opzeggen ten gevolge van de deelname aan een staking. Concreet kun je een vordering wegens onrechtmatig ontslag inleiden (3 tot 17 weken) of op grond van discriminatie (6 maand). Het arbeidscontract wordt tijdelijk opgeschort tijdens de staking. Met andere woorden, je ontvangt voor die dag geen loon. Ter compensatie betalen wij je een stakingsvergoeding.

Mag mijn werkgever premies beloven aan niet-stakers?

Neen. Je werkgever mag dat niet. Het stakingsrecht is een essentieel vakbondsrecht. Het houdt een verbod in om stakers te benadelen én om niet-stakers te bevoordelen. Werkgevers mogen hun werknemers immers niet aanmoedigen om afstand te doen van essentiële vakbondsrechten. Dat besliste het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Wilson and Palmer.

Mag mijn werkgever een beroep doen op uitzendkrachten om de stakers te vervangen?

Nee! Een uitzendkantoor mag geen uitzendkrachten tewerkstellen of aan het werk houden bij een gebruiker in geval van staking. Bovendien moet de gebruiker het uitzendkantoor inlichten van het feit dat er binnen zijn bedrijf een sociaal conflict aan de gang is. Het uitzendkantoor mag na deze verwittiging geen uitzendkrachten meer naar de gebruikende onderneming sturen. Als ze dat toch doet, kan de erkenning van het betrokken uitzendbureau eventueel worden ingetrokken. Aarzel dus niet om het uitzendkantoor van het bestaan van het sociaal conflict op de hoogte te brengen en hen te wijzen op het verbod van tewerkstelling via mail (bewijs) om hieraan te verhelpen.

Blijven uitzendkrachten toch tewerkgesteld in een bedrijf in staking, dan wordt de uitzendkracht beschouwd als zijnde gebonden aan de gebruiker met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur. Ook tijdelijke werknemers kunnen niet zomaar worden ingeschakeld om de activiteit verder te zetten. De bestaande tijdelijke contracten kunnen wel worden verdergezet.

Mijn werkgever deelt me mee dat ik word opgevorderd. Kan dit?

Vermits staken een recht is, kan een werkgever in principe een stakende werknemer niet dwingen om het werk te hervatten. In welbepaalde gevallen kan de werkgever personeel opvorderen voor prestaties van algemeen belang (bijv. ziekenhuis) of voor minimumprestaties. Dit zijn prestaties die noodzakelijk zijn om sommige dringende werken uit te voeren. De werkgever kan hierover echter niet zelf beslissen. De beslissing wordt genomen ofwel door het bevoegd paritair comité ofwel door de minister.

In de metaalsector is er één uitzondering inzake prestaties van algemeen belang, namelijk voor fabrieken van krooncapsules op de vervaardiging en verzending van krooncapsules bestemd voor melkflessen en mineraal water. We veronderstellen niet dat er hierin nog veel zal worden opgevorderd. 😊

Heb ik recht op een vergoeding voor de stakingsdag?

Ja, als lid van ABVV-Metaal heb je recht op een stakingsvergoeding die je loonverlies gedeeltelijk dekt, op voorwaarde dat de staking erkend wordt. Neem hiervoor contact op met je ABVV-Metaal-afgevaardigde of vakbondssecretaris.

Een stakingsvergoeding bedraagt 30 euro. Deze stakingsvergoeding compenseert natuurlijk niet een volledig dagloon. Staking is dus geen dagje betaald verlof. Integendeel. Het is een inlevering van de werknemers omwille van de solidariteit.

Heb je kennis of de indruk dat er inbreuk werd gedaan op jouw stakingsrecht en/of syndicale vrijheden, laat dat dan weten via ons meldpunt: www.abvv.be/syndicaal-meldpunt

Ten slotte ...

Staken is geen pretje. Als we staken is het omdat we niet anders kunnen. Daarom:

- Blijven we in dialoog gaan om de redenen van onze actie te verduidelijken;
- Laten we ons niet uitdagen door de directie, niet-stakers of derden;
- Vermijden we geweld ten opzichte van personen of goederen van de onderneming;
- Respecteren we de akkoorden over aanzegging en/of verzoening;
- Contacteren we onmiddellijk de vakbondssecretaris als er zich problemen voordoen.

**Het is weer
TIJD VOOR
SOLIDARITEIT.**

**Staken is geen misdrijf,
het is een recht**

